

Prevent and combat violence against children, young people and women and to protect victims and groups at risk

[GR] hellenic

TOOLS TO WORK WITH COMMUNITIES IN GREECE

DAPHNE PROJECT JUST/2009/DAP3/AG/1235

This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

IMPRINT

Copyright SUNIA GEEL project consortium © 2013
Daphne Project JUST/2009/DAP3/AG/1235
Project workstream 4

SUNIA GEEL – Prevent and combat violence
against children, young people and women and to
protect victims and groups at risk

For further informations please visit:
www.suniageel.eu

PROJECT- COORDINATOR

Exchange House
National Travellers Service
Great Strand Street 61
Dublin 1, Ireland
www.exchangehouse.ie
info@www.exchangehouse.ie

Sunia Geel
Daphne Project JUST/2009/DAP3/AG/1235

Εκπαιδευτικά εργαλεία για την παροχή υποστηρικτικών υπηρεσιών σε κοινωνικά αποκλεισμένες οικογένειες

Εργαλεία εργασίας σε προγράμματα προσέγγισης μεταναστευτικών και μειονοτικών κοινοτήτων

Ενδοοικογενειακή Βία - Εισαγωγή

Η βία εντός οικογενειακού πλαισίου αποτελεί σοβαρό κοινωνικό πρόβλημα παγκοσμίως. Οι γυναίκες και τα παιδιά αποτελούν τα κυρίως θύματα ενδοοικογενειακής βίας ενώ συνήθως οι θύτες παραμένουν ατιμώρητοι.

Η έκταση του φαινομένου είναι πολύ μεγάλη. Αρκεί να αναφερθεί πως στην Γερμανία μία στις τέσσερις γυναίκες έχει υπάρξει θύμα ενδοοικογενειακής βίας τουλάχιστον μία φορά στην ζωή της. Επίσης εκτιμήσεις του φαινομένου δείχνουν πως περισσότερες γυναίκες παγκοσμίως πεθαίνουν λόγω ενδοοικογενειακής βίας παρά λόγω εμπόλεμης βίας.

Η ενδοοικογενειακή βία αποτελεί καταστρατήγηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και είναι αποτέλεσμα των δομικών σχέσεων δύναμης τόσο στις σχέσεις μεταξύ συντρόφων / συζύγων όσο και στις σχέσεις μεταξύ των μελών μίας οικογένειας.

Επίσης, η ενδοοικογενειακή βία αποτελεί τροχοπέδη της ευρύτερης κοινωνικής ανάπτυξης. Οι επιπτώσεις που επιφέρει στις γυναίκες θύματα αφορούν τόσο στην σωματική όσο και στην ψυχολογική υγεία των γυναικών θυμάτων, γεγονός που σε πολλές περιπτώσεις αναστέλλει την ικανότητά τους να αποτελέσουν ισχυρά μέλη μίας κοινωνίας πολιτών που υπερασπίζονται τα δικαιώματά τους και μάχονται γι' αυτά.

Εκπαιδευτικά εργαλεία

Το σύνολο των συγκεκριμένων εκπαιδευτικών εργαλείων έχει ως στόχο τον εμπλουτισμό της εργασίας των κοινωνικών λειτουργών και αφορούν σε ομαδική εργασία με όλα τα μέλη της οικογένειας ή με κάποια από αυτά:

- Εργαλεία για ομαδική εργασία με όλη την οικογένεια (γυναίκα, σύζυγο, παιδιά και άλλα μέλη οικογενειών-κατά περίπτωση-)
- Εργαλεία για εργασία με γυναίκες και παιδιά (ως θύματα ενδοοικογενειακής βίας)
- Εργαλεία για εργασία με άνδρες (ως δράστες)
- Εργαλεία εργασίας προκειμένου να αποκτηθεί πρόσβαση σε κοινωνικά αποκλεισμένες οικογένειες
- Εργαλεία για εργασία στο εσωτερικό μίας κοινότητας μέσω ειδικών προγραμμάτων (out-reach projects) και ενημερωτικού υλικού

Και τα πέντε εργαλεία υπάγονται στο πρόγραμμα «SUNIA GEEL» και περιέχουν εισαγωγικές πληροφορίες και εκπαιδευτικό υλικό για την εργασία των κοινωνικών λειτουργών με τις τέσσερις ομάδες - στόχους που αναφέρονται παραπάνω.

Ως προς την εφαρμογή τους παρέχεται στους κοινωνικούς λειτουργούς ειδικό εργαλείο παρατήρησης και ερωτηματολόγιο αξιολόγησης της εργασίας τους.

Στόχοι των εκπαιδευτικών εργαλείων

Τα συγκεκριμένα εκπαιδευτικά εργαλεία έχουν σαν στόχο την ευαισθητοποίηση, την αυτογνωσία και την αποδοχή της παρουσίας ενδοοικογενειακής βίας στην οικογένεια. Τα εργαλεία εφαρμόζονται σε οικογένειες με στόχο την καλλιέργεια εσωτερικών μηχανισμών για την πρόληψη της ενδοοικογενειακής βίας. Οι συγκεκριμένοι μηχανισμοί βασίζονται στην κατανόηση των αιτιών του προβλήματος και του τρόπου ανάπτυξης και λειτουργίας του εντός του οικογενειακού πλαισίου.

Στόχος των εκπαιδευτικών εργαλείων είναι να βοηθήσουν τα μέλη της οικογένειας να κατανοήσουν τον ρόλο που διαδραματίζουν στις σχέσεις εξουσίας εντός της οικογένειας και ως εκ τούτου τον τρόπο με τον οποίο συμβάλλουν στην αναπαραγωγή και την διατήρηση των σχέσεων αυτών. Εν συνεχεία τα συγκεκριμένα εργαλεία παρέχουν στα μέλη της οικογένειας τρόπους αντιμετώπισης της ενδοοικογενειακής βίας.

Σε κάποιες ασκήσεις ζητείται από τους συμμετέχοντες να γράψουν σχετικές ιστορίες. Οι γραπτές ασκήσεις μπορούν να αντικατασταθούν από αφηγήσεις στις οποίες ο συντονιστής μπορεί να κρατάει σημειώσεις σε πίνακα (flipchart). Η συγκεκριμένη μέθοδος συνίσταται σε περιπτώσεις εργασίας με συμμετέχοντες που έχουν χαμηλό μορφωτικό επίπεδο ή δεν γνωρίζουν καλά την γλώσσα της χώρας φιλοξενίας – μετανάστες, μειονοτικές ομάδες.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Τα εργαλεία απευθύνονται σε κοινωνικούς λειτουργούς. Δεν προορίζονται για χρήση σε ψυχοθεραπευτικό πλαίσιο και για εργασία με άτομα που παρουσιάζουν ψυχικές διαταραχές λόγω τραύματος. Τέλος, δεν αφορούν σε συμβουλευτική ζευγαριού μεταξύ θύματος και θύτη.

Τα εργαλεία έχουν ως στόχο να εμπλουτίσουν την εργασία των κοινωνικών λειτουργών με τις οικογένειες μεταναστών και μειονοτικών πληθυσμών στο πλαίσιο εργασίας τους σε υποστηρικτικές δομές αντιμετώπισης της ενδοοικογενειακής βίας.

Προτείνεται η δημιουργία τοπικών δικτύων με την συμμετοχή διαφόρων φορέων κατά την παροχή κοινωνικών υποστηρικτικών υπηρεσιών για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας στο εσωτερικό των μειονοτικών ή/και μεταναστευτικών εθνικών κοινοτήτων.

Επιπλέον, στο συγκεκριμένο εργαλείο παρουσιάζεται ένα παράδειγμα δικτύωσης ως «καλή πρακτική». Αφορά στο δίκτυο «STOP» που δημιουργήθηκε στην Στουτγάρδη της Γερμανίας για την πρόληψη και την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας.

«Δίκτυο Στρογγυλής Τραπέζης»: μέρος της πρόληψης της ενδοοικογενειακής βίας σε μεταναστευτικούς και μειονοτικούς πληθυσμούς

Περιγραφή

Μια πρωτοβουλία δικτύωσης των τοπικών και περιφερειακών φορέων μπορεί βασιστεί στην μέθοδο της «στρογγυλής τραπέζης», προκειμένου να αναπτυχθούν συντονισμένες δράσεις και προγράμματα τόσο σε τοπικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο. Οι συνεργαζόμενοι φορείς στην συγκεκριμένη πρωτοβουλία μπορούν να είναι η αστυνομία, οι δομές πρόνοιας, οι τοπικές αρχές, οι διοικήσεις των σχολείων, οι σύλλογοι γονέων και κηδεμόνων, οι οργανώσεις νεολαίας και μεταναστών καθώς και άλλοι εταίροι.

Στόχος

Βασικός στόχος είναι η προώθηση του διαλόγου μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων φορέων, ο οποίος πραγματοποιείται μέσω της μεθόδου της «στρογγυλής τραπέζης».

Εργασίες

- Ανταλλαγή επαγγελματικών γνώσεων. Συζήτηση και ενημέρωση σχετικά με θέματα πρόληψης της ενδοοικογενειακής βίας.
- Προσδιορισμός του προβλήματος και των καταστάσεων που συνεπάγεται
- Ανάπτυξη και σχεδιασμός κοινών εννοιών προκειμένου να υπάρξει κοινή χάραξη πολιτικής αντιμετώπισης του προβλήματος

Σχεδιασμός εύρεσης ενιαίας χρηματοδότησης

- Πρακτική εφαρμογή της σχεδιαζόμενης πολιτικής (π.χ. δημιουργία και δράση ομάδων εργασίας)
- Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων και ανατροφοδότηση του δικτύου

Συμμετέχοντες

Κατά βάση η «στρογγυλή τράπεζα» είναι ανοιχτή σε όλους όσους εργάζονται ή ενδιαφέρονται να συνεργαστούν στην καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας, π.χ.:

- Σχολεία
- Σύλλογοι γονέων και κηδεμόνων
- Αστυνομία
- Δημοτικές αρχές / Τοπικά συμβούλια/σύλλογοι
- Εκκλησία
- Ενώσεις Νεολαίας
- Κέντρα Ημέρας
- Εταιρείες
- Κέντρα ψυχολογικής υποστήριξης
- Ιδιώτες

Οργάνωση

- Μια ομάδα (π.χ. η διεύθυνση ενός κοινωνικού φορέα) δραστηριοποιείται γύρω από θέματα πρόληψης της ενδοοικογενειακής βίας και θέτει τους πρώτους στόχους.

- Στην «στρογγυλή τράπεζα» θα πρέπει να συμμετέχουν και φορείς σε διαρθρωτικό επίπεδο ή τα ενδιαφερόμενα μέλη να εγγυηθούν ότι η συζήτηση στην «στρογγυλή τράπεζα» θα είναι μέρος διαρθρωτικών δομών λήψης αποφάσεων.
- Όλα τα μέλη της «στρογγυλής τράπεζας» θα πρέπει να δεσμευτούν πως θα φέρουν την αλλαγή!
- Όλα τα μέλη αποδέχονται τους κανόνες συζήτησης και λήψης αποφάσεων.
- Πραγματοποίηση πρώτων συναντήσεων με δυναμικά μέλη (γονείς, σχολεία, κ.λπ.) κατά τις οποίες επιτυγχάνεται συμφωνία σχετικά με τους στόχους, τα κίνητρα, τους πόρους και τις επαφές του δικτύου.
- Η «στρογγυλή τράπεζα» αυτοργανώνεται. Στον βαθμό που απαιτείται διαχωρίζονται ομάδες εργασίας ή υποομάδες. Οι συγκεκριμένες ομάδες εργάζονται σε διαφορετικές πτυχές του ίδιου θέματος ή/και προσεγγίζουν διαφορετικούς τομείς εργασίας του ίδιου θέματος.
- Λόγω του καίριου ρόλου της αστυνομίας στη αντιμετώπιση του προβλήματος, συνίσταται η συμμετοχή της αστυνομίας ως μέλος της «στρογγυλής τράπεζας».

Παράγοντες επιτυχίας της «στρογγυλής τραπέζης»

- Οι στόχοι των ομάδων εργασίας πρέπει να διατυπώνονται με σαφήνεια (π.χ. ποιος κάνει τι και σε συνεργασία με ποιον; μέχρι πότε;).
- Οι στόχοι διατυπώνονται και τελικά δημιουργούν ένα διακριτό και αξιόπιστο πλαίσιο για όλους τους συμμετέχοντες.
- Οι ιεραρχήσεις αποτελούν τροχοπέδη για την αποτελεσματική λειτουργία της «στρογγυλής τραπέζης» και θα πρέπει να αποφεύγονται. Η οργάνωση της εργασίας θα πρέπει να χαρακτηρίζεται από την ισότητα των συμμετεχόντων.
- Τα συμφέροντα, οι ανάγκες και οι πηγές εσόδων όλων των μελών θα πρέπει να είναι διαφανή.
- Ο τρόπος λήψης αποφάσεων καθώς και οι ίδιες οι αποφάσεις θα πρέπει να συμφωνούνται από όλα τα μέλη και να είναι διαφανείς.

Πλεονεκτήματα «στρογγυλής τραπέζης»

- Οι εκπρόσωποι των διαφόρων ομάδων συμφερόντων είναι ισότιμα μέλη.
- Η «στρογγυλή τράπεζα» αποτελεί ένα ανοιχτό σύστημα, στο οποίο αναγνωρίζονται τα διαφορετικά συμφέροντα και οι ανάγκες των μελών του.
- Τα μέλη παρακινούνται λόγω της διαφάνειας του δικτύου.
- Ο σωστός καταμερισμός της εργασίας μειώνει το στρες και παρακινεί τα μέλη.
- Επίλυση προβλημάτων λόγω διεπιστημονικής συνεργασίας.

Κίνδυνοι και Μειονεκτήματα «στρογγυλής τραπέζης»

- Ύπαρξη διαφορετικών στόχων και προσδοκιών.
- Η απουσία κοινού πνεύματος διαλόγου και συνεργασίας μπορεί να οδηγήσει σε απροθυμία, υπερβάλλοντα ζήλο ακόμα και σε υποχώρηση από το δίκτυο.
- Έλλειψη δέσμευσης των μελών.
- Έλλειψη ξεκάθαρων κανόνων λειτουργίας τους οποίους αποδέχονται και ακολουθούν όλα τα μέλη.
- Μικρός αριθμός μελών/συμμετεχόντων (5 ή λιγότερα μέλη δεν αρκούν για την δημιουργία «στρογγυλής τραπέζης»).
- Οι υποομάδες μπορεί να εκφυλιστούν σε ομάδες διαφωνούντων.
- Κίνδυνος έλλειψης πειθαρχίας και αποτελεσματικότητας, εάν η ηγεσία των υποομάδων του δικτύου δεν αναλαμβάνει ευθύνες.
- Όταν τίθενται μη ρεαλιστικοί στόχοι πραγματοποιείται υποχώρηση εργασιών των μελών του δικτύου. Η συνεργασία από μόνη της σαν αρχή δεν αρκεί.
- Η επιτυχής συνεργασία υποδαυλίζεται από την ύπαρξη πολύ επιτυχημένων ειδικών στο δίκτυο.
- Η καλή συνεργασία προϋποθέτει την ρεαλιστική αξιολόγηση του αποτελέσματος των εργασιών του δικτύου. Το εύρος και η διάρκεια της εργασίας που έχει πραγματοποιηθεί θα πρέπει να κρίνεται αναλογικά με το αποτέλεσμα. Οι αδικαιολόγητες υψηλές προσδοκίες συχνά προκαλούν απογοητεύσεις.

Μέτρα για την αύξηση της αποτελεσματικότητας του «Δικτύου Στρογγυλής Τραπέζης»

Παράλληλος σχεδιασμός και υλοποίηση δράσεων

Τα μέλη των διαφόρων ομάδων εργασίας θα πρέπει να βρίσκονται σε διαρκή συνομιλία προκειμένου να αποφεύγονται λόγω έλλειψης συντονισμού συναντήσεις με τους ίδιους ή παρόμοιους φορείς που θα μπορούσαν να εκληφθούν και ως ανταγωνιστικές δράσεις.

Παράλληλη εύρεση και χρήση πόρων

Το διαθέσιμο προσωπικό και οι διαθέσιμοι οικονομικοί πόροι θα πρέπει να χρησιμοποιούνται κατά τον βέλτιστο τρόπο.

Στρατολόγηση μελών

Για τη διατήρηση και την περαιτέρω ανάπτυξη του δικτύου, θα πρέπει να στρατολογούνται νέα μέλη. Με αυτόν τον τρόπο «στρογγυλής τραπέζης» θα έχει μεγαλύτερη απήχηση και αποτελεσματικότητα.

Δημιουργία ενημερωτικού υλικού

Ένας αποτελεσματικός τρόπος ενημέρωσης των οικογενειών των μεταναστών και των μειονοτικών πληθυσμών σχετικά με την ενδοοικογενειακή βία είναι η δημιουργία έντυπου ενημερωτικού υλικού. Το υλικό αυτό θα διανέμεται σε γυναίκες και σε οικογένειες. Επίσης, θα διατίθεται σε σχολεία.

Ημερίδες πληροφόρησης σε σχολεία

Τα παιδιά αποτελούν έναν από τους τρόπους εισόδου στις οικογένειες. Συνεπώς, οι ημερίδες πληροφόρησης ως προς την ενδοοικογενειακή βία στα σχολεία είναι ένας καλός τρόπος ενημέρωσης των νεότερων μελών των οικογενειών σχετικά με το θέμα. Οι ενημερώσεις θα πρέπει να γίνονται με ουδέτερο τρόπο. Θα πρέπει να αποφεύγονται οι αναφορές σε συγκεκριμένους μεταναστευτικούς και μειονοτικούς πληθυσμούς. Στο τέλος των ημερίδων ή μερικές ημέρες μετά το τέλος τους ο συντονιστής θα πρέπει να ζητά αξιολόγηση από τα παιδιά.

Δημιουργία κοινής βάσης δεδομένων

Σε περιπτώσεις δημιουργίας μεγαλύτερων δικτύων (π.χ. σε διαρθρωτικό επίπεδο) συνίσταται η δημιουργία κοινής βάσης δεδομένων σχετικά με τις διαφορετικές δράσεις του δικτύου. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται πρόσβαση, γνώση και διαφάνεια σε όλα τα μέλη του δικτύου.

Εργασίες μεταξύ συνεργαζόμενων φορέων

- Κεντρική διάχυση πληροφοριών και προσκλήσεων σε όλα τα μέλη του δικτύου.
- Δημιουργία κοινής βάσης δεδομένων η οποία να είναι προσβάσιμη από όλα τα μέλη του δικτύου.
- Αποθήκευση, διαχείριση και αναπαραγωγή των δεδομένων του δικτύου (π.χ. στοιχεία μελών, οικονομικοί πόροι, συνεργαζόμενοι φορείς, κλπ.)
- Διερεύνηση και παροχή προηγμένης εκπαίδευσης εντός του δικτύου.

Exchange House
National Travellers Service
Great Strand Street 61
Dublin 1, Ireland
www.exchangehouse.ie
info@www.exchangehouse.ie

IEIE – International Education
Information Exchange
Hölderlinplatz 2A
70193 Stuttgart, Germany
www.ieie.de, info@ieie.de

Verein Multikulturell
Bruneckerstraße 2 d, 3. Stock
6020 Innsbruck, Austria
www.migration.cc
office@migration.cc

ANUP- International
Bd. Nicolae Titulescu, nr.
163, sector 1, Bucuresti , cod
011137, Romania
www.updalles.ro
ileanaboeru@yahoo.com

Prolepsis
Institute of Preventive Medicine
Environmental & Occupational Health
7 Fragoklisias Street, 151 25, Marousi
Athens Greece
www.prolepsis.gr, info@prolepsis.gr